



## ***Dan esperanta 2024: Za svet za vse jezike in brez jezikovne diskriminacije***

2. člen Deklaracije človekovih pravic jasno določa, da "vse pravice in svoboščine, opredeljene v tej Deklaraciji, enako veljajo za vse ljudi brez razlikovanja glede na raso, barvo kože, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodno ali socialno poreklo, premoženje, rojstvo ali drugo okoliščino."

To samo po sebi jasno obsoja odrekanje jezikovnih človekovih pravic ljudstvom, skupinam, etničnim skupinam, majhnim, šibkim in politično nevplivnim skupnostim ter pozitivno afirmirajo potrebo za boj proti jezikovni diskriminaciji.

Kaj je jezikovna diskriminacija? Ta se zgodi vsakič, ko močnejši, vplivnejši, bolj izobraženi, premožnejši ljudje govorijo v svojih maternih jezikih z drugimi drugače govorečimi ljudmi, ki naj poskusijo razumeti in naj poskusijo odgovoriti, če zmorejo. Gre za nepravilno ravnanje z drugimi ljudmi, ki je tako staro kot suženjstvo, nizko vrednotenje žensk, nekaznovanoubijanje šibkih oseb, ekonomsko izkoriščanje šibkih držav, rasizem in podobne nepravilne prakse.

Obstaja pa ena razlika v primerjavi z drugimi diskriminacijami: jezikovne diskriminacije pogosto ne prepoznajo tisti, ki diskriminirajo, in celo tisti ne, ki so diskriminirani. Združeni narodi sami, ki so edina točka dialoga, ki je na voljo našemu planetu, ne uporabljajo v celoti tistega, kar je vključila Deklaracija človekovih pravic: enako pravico vseh razumeti in biti razumljen. Imajo nekaj velikih jezikov kot uradne jezike, a dejansko uporabljajo samo nekatere največje, da govorijo vsemu svetu. Zato se nagibajo k poslušanju tistega delčka sveta, ki se zna odzvati v teh največjih jezikih. Ali je to najučinkovitejši način za mobilizacijo državljanov sveta, da dosežejo rešitev globalno pomembnih problemov, kot so na primer cilji trajnostnega razvoja, dialog opodnebu ali iskanje miru?

Nekateri vodilni afriški politiki so popolnoma jasno pripoznali povezavo med uporabo maternega jezika in razvojem, kot na primer Julius Nyerere in Nelson Mandela, ki sta nekoč dejala: »Če govoriš s človekom v jeziku, ki ga razume, govoriš njegovi glavi, če pa z njim govoriš v njegovem jeziku, govoriš njegovemu srcu.«

In moramo mobilizirati srca za cilje Združenih narodov. Rešitev, ki jo predlagajo govorniki nevtralnega svetovnega jezika esperanto je morda preveč futuristična, da bi jo takoj uporabili v velikem obsegu, vendar je vredna zanimanja, saj je esperanto jezik, ustvarjen tako, da bi imel vsakdo na svetu pravico govoriti svoj jezik brez pritiskavelikih

jezikov. Esperanto je bil ustvarjen, da bi lahko živeli vsi jeziki in da bi dialog med skupinami z različnimi jeziki potekal brez pritiskov drug na drugega na enakopraven način, brezdiskriminacije.

Ob letošnjem Dnevu esperanta, 26. juliju, ne pozivamo k učenju esperanta preprosto zato, da bi se učiliše en jezik, čeprav je razmeroma enostaven, ampak za to, da bi razumeli, kaj je jezikovna diskriminacija, kdo jo izvaja in kako jo je mogoče premagati z enakopravnim komuniciranjem.